

NACIONALNI PROTOKOLI AKTIVNOSTI ZDRAVSTVENE IN BABIŠKE NEGE

naziv **DAJANJE OČESNIH KAPLJIC**

koda **19.03**

Ključne besede: **očesne kapljice, medicinska sestra, toaleta očesa**

Namen aktivnosti: **Diagnostični, preventivni, terapevtski**

Potrebni pripomočki:

Predvideni čas izvajanja protokola (aktivnosti):
10-20 minut (odrasli)
10-30 minut (otroci)

Skrbnik protokola aktivnosti zdravstvene in babiške nege:

Sekcija MS in ZT v oftalmologiji

Potrebno število oseb za izvedbo aktivnosti: **1-2**

odgovorna oseba protokola: **Bernarda Mrzelj**

omejitve, pripombe

Aktivnost ZBN lahko izvede:	bolničar	NE
	tehniki zdravstvene nege	DA
	diplomirana medicinska sestra	DA
	diplomirana babica	DA

- Sterilna fiziološka raztopina s kapalko
- Nesterilne rokavice brez pudra
- Sterilni tamponi
- Sterilne vatirane palčke
- Predpisane očesne kapljice

NACIONALNI PROTOKOLI AKTIVNOSTI ZDRAVSTENE IN BABIŠKE NEGE

Izvedba aktivnosti zdravstvene nege:

1.	Preverimo naročilo zdravnika	opombe: <i>Pravilo 10p: predpisano zdravilo, prava količina, ob pravem času, na predpisan način, pravemu pacientu, v pravo oko, v pravih okoliščinah, s pravimi navodili pacientu in njegovo pravico da zdravilo zavrne, prava ocena učinka zdravila, pravilno dokumentirati.</i>
2.	Pacienta vprašamo o prisotnosti alergičnih reakcij na zdravila	<i>Zagotavljamo varen postopek.</i>
3.	Razkužimo roke	<i>Preprečimo okužbo</i>
4.	Postopek pacientu razložimo	<i>Pacienta informiramo.</i>
5.	Pacienta namestimo v primeren položaj (leže ali sede)	<i>Če sedi, naj glavo nagne nazaj.</i>
6.	Razkužimo roke in oblečemo zaščitne rokavice	<i>Preprečimo prenos okužbe</i>
7.	Opravimo toaleta očesa, če je to potrebno.	<i>Toaleta očesa opravimo, če so trepalnice zlepljene zaradi izcedka ali mazila. Če je potrebno narediti toaleta na obeh očeh, to opravimo ločeno, vsako oko posebej s sterilnimi pripomočki. Fiziološko raztopino nakapamo v oko (namočimo kožo vek in oko). S sterilnimi tamponi brišemo od notranjega očesnega kota proti zunanjemu kotu (izognemo se prenosu morebitnega infekta skozi punktum -solzna luknjica-vhod v solzni kanalček). Paziti moramo, da ne poškodujemo roženice. Čistimo z enkratnimi potezami, potem tampon zavržemo. Običajno za toaleta enega očesa zadostuje 4-6 tamponov. Snamemo in odvržemo rokavice in razkužimo roke.</i>
8.	S tamponom rahlo povlečemo spodnjo veko navzdol proti ličnici.	<i>Omogočimo aplikacijo očesnih kapljic. Pri otrocih in dojenčkih ločimo vek tako, da s palcem povlečemo spodnjo veko in kazalcem zgornjo veko – ne pritiskamo na oko, ampak na kosti.</i>
9.	Pred aplikacijo kapljice pretresemo. Z višine 2-3 cm kapnemo kapljico zdravila v oko –v spodnjo veznično vrečko.	<i>Preprečimo okužbo kapalke. Če nismo prepričani ali je zdravilo prišlo v oko, lahko damo še drugo kapljico. Kapljice, ki jih dajemo na ta način, so namenjene bodisi dilataciji zenice, ali zdravljenju očesa za daljše časovno obdobje.</i>
10.	Pri dajanju anestetika v oko, pacient pogleda navzdol, zgornjo veko rahlo privzdignemo in damo 1 kapljico anestetika pri 12. uri	<i>Ko kapljica pade v oko, bo pacient pomežiknil. Ko sta vek zaprti, zrklo zaniha pod zgornjo veko (bellow fenomen). Če damo anestetik v spodnjo veznično vrečko, bo zdravilo maksimalno učinkovalo v spodnjem delu beločnice. Kadar želimo anestezirano roženico, damo anestetične kapljice pri 12. uri, ker se anestetik bolje porazdeli po površini.</i>
11.	Pacient nežno zapre oči. S tamponom obrišemo odvečno zdravilo, ki steče čez rob veke.	<i>Omogoči porazdelitev zdravila po površini očesa. Preprečimo draženje okolne kože</i>

NACIONALNI PROTOKOLI AKTIVNOSTI ZDRAVSTENE IN BABIŠKE NEGE

12.	Okluzija punktuma-solzne luknjice	Kadar imajo kapljice, ki jih dajemo sistemski učinek (Phenylnephrin, Atropin, beta-blokerji: timolol, betaxolol, Mitomycin) ali, če želimo dolgotrajnejši učinek zdravila na površino roženice ali, če želimo preprečiti neprijeten okus zdravila, s tamponom nežno pritisnemo na vhod v solzni kanalček -punktum za 1 minuto, lahko tudi več.
13.	Če dajemo kapljice v obe očesi uporabimo za vsako oko nov sterilni tampon.	Preprečujemo prenos okužbe.
14.	Če ima pacient predpisanih več vrst kapljic, med enimi in drugimi počakamo najmanj 5 minut.	Omogočimo čas za učinkovanje.
15.	Opazujemo neželene lokalne in sistemske učinke kapljic.	Izvajalec postopka in pacient morata poznati stranske učinke zdravila.
16.	Datiramo novo odprte kapljice.	Glede uporabnosti in shranjevanja odprtih kapljic upoštevamo navodila proizvajalca.
17.	Razkužimo roke.	Preprečujemo okužbe.
18.	Poseg dokumentiramo v dokumentacijo zdravstvene nege	Zagotovimo kontinuiteto in pretok informacij med člani tima

Opombe, omejitve protokola:

- Študentje, dijaki in pripravniki lahko postopek izvajajo pod nadzorom mentorja
- Zaščitne rokavice uporabljamo kadar je potrebna toaleta očesa in kadar obstaja nevarnost za prenos okužbe.
- Kadar dajemo kapljice dojenčkom, malim otrokom ali vedenjsko prizadetim pacientom sta za izvajanje postopka potrebni vsaj dve osebi.

Temeljna literatura:

- Ophthalmic Procedures in the Office and Clinic, 3rd Edition. San Francisco. American Society of Ophthalmic Registered Nurses; 2011: 62-8.
- Stein AH, Stein RM, Freeman MI. The Ophthalmic Assistant. Philadelphia: Elsevier Mosby; 2006: 135-6.
- Pudner R. Nursing The Surgical Patient, 3rd ed. Elsevier Limited; 2010: 171-3.
- Shaw EM, Lee A, Stollery R. Ophthalmic Nursing, 4th ed. Oxford: Wiley-Blackwell; 2010: 32-40.
- Marsden J. An Evidence Base for Ophthalmic Nursing Practice. West Sussex: Wiley; 2007: 161-3.
- Nendl T. Dajanje očesne terapije. Standardi postopkov in posegov v ZN očesnega pacienta. Ljubljana: UKC Ljubljana, Očesna klinika; 2007.
- Watkinson S, Seewoodhary R. Administering eye medications. Nursing standard; 2008; 22 (18): 42-8. Dostopno na: <http://nursingstandard.rcnpublishing.co.uk/archive/article-administering-eye-medications> (25.4.2013)

	organ, ki izdaja sklep o ustreznosti:	številka sklepa:	datum:	odgovorna oseba:
	sklep skrnika nacionalnega protokola			
	Sekcija MS in Zt v oftalmologiji	3/1/2014	04.04.2014	<i>Bernarda Mrzel</i>
I.	sklep o ustreznosti nacionalnega protokola			
	Delovna skupina za nacionalne protokole ZBN	03/14	06.04.2014	<i>Majda Oštir</i>
II.	sklep o ustreznosti nacionalnega protokola			
	Upravni odbor Zbornice Zveze	01/K27	14.12.2014	<i>Darinka Klemenc</i>
III.	sklep o ustreznosti nacionalnega protokola			
	Razširjeni strokovni kolegij za zdravstveno nego pri MZ	05a/96-2015	14.01.2015	<i>Zdenka Kramar</i>

Dokument objavljen na spletni strani Zbornice – Zveze dne **02.02.2015**

Nacionalni protokol se uporablja najmanj do: **01.02.2017**